

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 19. mai 2017
(OR. en)

9383/17

DEVGEN 104
ACP 51
RELEX 429
COHAFA 39

MENETLUSTE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 19. mai 2017

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 9417/17

Teema: Humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimise juurutamine
– Nõukogu järeldused (19. Mai 2017)

Käesoleva dokumendi lisas esitatakse delegatsioonidele 19. mail 2017 nõukogu 3540. istungil vastu võetud nõukogu järeldused humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimise juurutamine kohta.

Nõukogu järeldused
Humanitaar- ja arenguvaldkonna loimimise juurutamine

1. Tänapäeva maailmas leiavad endiselt aset äärmiselt tõsised kriisid, kusjuures Kirde-Nigeerias, Lõuna-Sudaanis, Somaalias ja Jeemenis on 20 miljonit inimest ohustatud näljahädast, rohkem kui 65 miljonit inimest on konfliktide, vägivalla ja inimõiguste rikkumise tõttu sunniviisiliselt ümber asustatud (lisaks nendele, kes on ümber asustatud loodusõnnetuste, sealhulgas kliimamuutuste tagajärjel) ja 130 miljonit inimest sõltub humanitaarabist. Humanitaarabisüsteem üksi ei suuda selliseid ulatuslikke ja mitmekesiseid vajadusi rahuldada, eriti seetõttu, et kriisidega kaasneb sageli tagasimineku arengualastes edusammudes, eelkõige siis, kui need kriisid pikale venivad.
2. Nagu on märgitud uues Euroopa arengukonsensus, on vaesus, konflikt, ebakindlus ja sundränne omavahel põhjalikult läbi põimunud ning nende probleemidega tuleb tegeleda ühtselt ja laiaulatuslikult, sealhulgas humanitaar- ja arenguvaldkonna loimimise osana. Nõukogu tunnistas kestliku arengu, humanitaartegevuse, konfliktide ennetamise ja rahu kindlustamise vahelisi seoseid ning diplomaatiliste ja poliitiliste lahenduste tähtsust rahu ja julgeoleku toetamisel kooskõlas ELi üldise strateegiaga ja kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030. Nõukogu rõhutab, et oluline on investeerida ennetustegevusse ja käsitleda haavatavuse, ebakindluse ja konflikti algpõhjust, rahuldades samal ajal humanitaarabivajadusi ning suurendades vastupanuvõimet, vähendades seeläbi riske.

3. Nõukogu tuletab meelde oma varasemaid asjakohaseid järeldusi¹ ja ülemaailmse humanitaarabiteemalise tippkohtumise tulemusi ning rõhutab vajadust suurendada vastupanuvõimet, sidudes omavahel paremini humanitaarabi ja arengukoostöö, et ennetada inimtegevusest tingitud või looduslikke kriise ja kataastroofe, nendeks kriisideks valmistuda ja neile reageerida. Väga oluline on täiendavalt tugevdada humanitaarabi, arengukoostöö ja konfliktide ennetamise tegevusalaseid seoseid, austades täielikult humanitaarabi põhimõtteid ja rahvusvahelist humanitaarõigust.
4. Humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimise juurutamine nõuab ühist nägemust ja kultuurilisi muutusi organisatsioonides, mille tulemuseks on uued lähenemisviisid poliitikas ja õigusraamistikud, mille eesmärk on süstemaatiliselt tugevdada vastastikust täiendavust, sünergiat ja koostööd humanitaar- ja arenguvaldkonnas ning muude asjaomaste osalejate vahel. Peamine eesmärk on võimalikult kiiresti edendada sidusaid töömeetodeid, mis on tõhusamad ja tulemuslikumad ebakindluse, haavatavuse ja konfliktiga seotud tegurite analüüsimisel, samuti riskide ja haavatavuse käsitlemise kohaliku/riikliku suutlikkuse analüüsimisel, ning ennetusmeetmete väljatöötamisel, reageerimisvõime tugevdamisel, varajase taastamise ja stabiliseerimise toetamisel, vajaduste rahuldamisel, iseseisvuse suurendamisel ja riskide vähendamisel. Sealjuures tuleks esialgu ja jätkuvalt keskenduda kollektiivsete tulemuste saavutamisele (ka riiklikul tasandil), töötades koos ja üksteist vastastikku täiendades institutsioonide üleselt, tuginedes iga osalejate kogukonna suhtelistele eelistele, austades samal ajal täielikult humanitaarabi põhimõtteid ning kasutades sünergiat kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks.

¹ 19.–20. novembri 2007. aasta järeldused ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades; 28. mai 2013. aasta järeldused ELi lähenemisviisi kohta vastupanuvõimele; 12. mai 2014. aasta järeldused ELi tervikliku lähenemisviisi kohta; 12. mai 2016. aasta järeldused ülemaailmse humanitaarabiteemalise tippkohtumise kohta; 12. mai 2016. aasta järeldused, mis käsitlevad ELi lähenemisviisi sundümbervasumise ja arengu küsimuses.

5. Arengukoostööd ja humanitaarabi tuleks kavandada ja pakkuda rohkem üksteist täiendaval viisil, et ebakindluse, vaesuse ja haavatavuse dünaamikale varem ja tõhusamalt reageerida. Arengu valdkonnas osalejad peaksid suutma säilitada kriisi ajal kohaloleku, et toetada vastupanuvõimet ja arenguprotsessile üleminekut alates varajastest etappidest prognoositaval viisil ning suunata oma tegevus vastupanuvõime suurendamisele. Ebakindluse, haavatavuse ja konflikti algpõhjustega tuleb tegeleda kooskõlas viie rahu kindlustamise ja riigi ülesehitamise eesmärgiga², sealhulgas edendades inimõigusi ja kaasavat valitsemist, tegeledes struktuurse ebavõrdsusega ja vähendades seotud riske. Keskkonnaseisundi halvenemine ja kliimamuutused suurendavad konfliktide ohtu ja süvendavad haavatavust. Seetõttu tuleb luua kohalik suutlikkus ohtude vähendamiseks ja nendeks valmisolekuks ning tugevdada elatusvahendeid humanitaarabist sõltumise järkjärguliseks lõpetamiseks, edendades iseseisvat toimetulekut, et haavatavad kogukonnad suudaksid taluda tulevase looduslikke ja inimtegevusest tingitud kriise ning samuti nendest taastuda.
6. Nõukogu rõhutab, kui oluline on soolise aspekti süstemaatiline süvalaiendamine kogu humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimisse. Eelkõige tuleks täielikult tunnustada naiste rolli muutuste läbiviijatena, sealhulgas humanitaartegevuses, arenguabis, rahu ja julgeoleku kindlustamises, vahendus- ja lepitustegevuses ning ülesehitustöös, konfliktide ja kriiside ennetamises, aga ka nende suuremat haavatavust kriiside korral. Kogu reageerimistsükli jooksul tuleks arvesse võtta ka haavatavas olukorras olevate isikute, sealhulgas puudega inimeste, soolise vägivalla ohvrite, ümberasustatud inimeste, vanemate inimeste ja laste erinevaid vajadusi.
7. Nõukogu rõhutab, kui tähtis on, et humanitaar- ja arenguabis osalejad vahetaksid õigeaegselt teavet ja viiksid süstemaatiliselt läbi ühiseid taustaanalüüse, et määrata kindlaks riskid, hinnata ebakindluse põhjusi ning toimetuleku- ja vastupanuvõimet eri tasanditel. Võimaluse korral peaksid ühised taustaanalüüsid toetama riikliku reageerimise kavandamist ning võimaldama paindlikku rahastamist. Need analüüsid tuleks läbi viia varakult ning korrapärase ajavahemike tagant, sealhulgas hõlmates varajase hoiatamise süsteemidest saadud teavet, mis võib käivitada varajase reageerimise.

² <https://www.newdeal4peace.org/peacebuilding-and-statebuilding-goals/>

8. Nõukogu tervitab mitmeid käimasolevaid algatusi, mille eesmärk on suurendada vastastikust täiendavust ja koostööd humanitaar- ja arenguvaldkonnas osalejate vahel, sealhulgas sundrände ja arengu küsimust käsitleva ELi lähenemisviisi raames. Nõukogu innustab komisjoni ja liikmesriike täiendavalt juurutama kõnealuste valdkondade lõimimist ning edendama seda lähenemisviisi katseprojektis osalevates riikides, kelle pakub välja komisjon liikmesriikidega konsulteerides, eesmärgiga süstematiseerida koostööd ning edendada parimate tavade kasutamist ja tõendite kogumist. Selleks tuleks julgustada humanitaar- ja arenguvaldkonnas osalejaid kindlaks määrama ühiseid tulemusi kooskõlas ühise eesmärgiga, milleks on vastupanuvõime, osalemise, elatusvahendite ja kohaliku suutlikkuse suurendamine eelkõige kõige haavatavamate hulgas.
9. Nõukogu rõhutab samuti vajadust tõhustada sisemist koordineerimist ELi institutsioonides ning ELi ja selle liikmesriikide vahel, samuti välist koordineerimist teiste osalejatega, sealhulgas uute abiandjatega, ÜRO osakondade ja asutustega, piirkondlike ja mitmepoolsete arengupankadega, ühisanalüüside läbiviimisel ja kavandamisel, et teha kindlaks vajadused ja koondada täiendavat suutlikkust, oskusteavet ja täiendavaid ressursse. Võtmetähtsust omavad innovatsioonipartnerlused erasektoriga ja neid tuleks aktiivselt jätkata, kui see on asjakohane.
10. Nõukogu julgustab humanitaar- ja arenguvaldkonnas osalejaid rohkem kasutama mitmeaastaseid kavandamis- ja programmitöösükleid, ühiseid riski- ja haavatavusanalüüse, ühist kavandamist, samuti vajaduse korral koordineeritud programmipõhiseid lähenemisviise, mille aluseks on rakendava riigi sotsiaal-majandusliku, poliitilise ja julgeolekualase tausta parem mõistmine, ning samal ajal täielikult austama humanitaarabi põhimõtteid. Selleks on vaja paindlikke ja hästi kooskõlastatud rahastamisvahendeid ja -meetodid, mis võimaldavad kiiret reageerimist ning hädaabi- ja taastamismeetmete kohandamist, eelkõige ebakindlates olukordades, samuti ennetusmeetmete võtmist. Samuti nõuab see mitmeaastase rahastamise ulatuslikumat kasutamist, kui see on asjakohane, et paremini käsitleda pikaajalisi kriise. Hiljutiste ELi usaldusfondidega saadud kogemuste hindamine võiks pakkuda sellealaseid kasulikke teadmisi.

11. Arenguabi andmisel ebakindlates ja konfliktidest mõjutatud olukordades tuleks silmas pidada kahjustamisest hoidumisel põhinevat lähenemisviisi ning vajadust võtta olukorrale paremini vastav ja paindlik planeerimisalane lähenemisviis, tunnistades suurt ebaõnnestumise riski ning vajadust kiiresti kohaneda muutuvate olukordadega. Programmides ja tegevuskavades tuleks ette näha vahendid muutuvate riskidega tegelemiseks. Kogu programmitöö tsükli jooksul on oluline, et EL ja selle liikmesriigid ning muud sidusrühmad hindaksid jätkuvalt kriitiliselt oma edusamme rahule ja konflikti dünaamikale avalduva pikaajalise mõju suhtes.
12. Nõukogu rõhutab, et oluline on tugevdada riikliku ja kohaliku tasandi demokraatlikku isevastutust ja valitsuste juhtimissuutlikkust ning luua riskitundlikud süsteemid, sealhulgas sotsiaalkaitstesüsteemid, et suurendada läbipaistvust ja vastutust ning valitsuste suutlikkust vähendada vägivalda, arendada kaasavat ühiskonda, parandada teenuste osutamist, sotsiaalset õiglust ja majanduslikke võimalusi kriisidest mõjutatud inimeste ja kogukondade jaoks. Kodanikuühiskonna, sealhulgas kohalike kodanikuühiskonna organisatsioonide võtmerolli dialoogi ja leppimise ning sotsiaalse ülesehitamise ja ühtekuuluvuse edendamisel tuleks täielikult tunnustada. Tugevdada tuleks kohaliku tasandi dialoogi, vahendustegevust ning asjakohaseid juhtimismehhanisme, et hõlbustada kogukonna kaasamist, osalemist ja tagasiside saamist. Ebakindluse ja haavatavuse vähendamiseks ja vastupanuvõime suurendamiseks on võrselt oluline töötada välja sellised kaasavad kohalikud ja riiklikud katastroofiohu vähendamise strateegiad, sealhulgas sellised katastroofiohtude vastu kindlustamise mehhanismid, mis võimaldavad reageerimise korral vastutada kohalikul tasandil ja suurendavad rahastamise prognoositavust, ning töötada välja katastroofiohu juhtimisel kohaldatav kogu ühiskonda ja kõiki ohukategooriaid hõlmav lähenemisviis.
13. Nõukogu rõhutab vajadust jätkuvalt tugineda kõnealuses valdkonnas saadud kogemustele ja õppetundidele ning kutsub komisjoni üles otsima vahendeid parimate tavade ja teabe vahetamiseks, sealhulgas Capacity4Dev platvormi kaudu, et töötada välja tõhusad ja praktilised vahendid ning jätkusuutlikud lahendused. Nõukogu kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles esitama ühe aasta jooksul aruande humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimise juurutamisel tehtud edusammude kohta, sealhulgas koos liikmesriikidega läbiviidavate tegevuse kohta. Tagada tuleb nõuetekohased seosed olemasolevate ja sarnaste aruandlusmehhanismidega.